

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

1 An ne detractio sit denigratio alienæ famæ per occulta uerba

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

QVÆSTIO X.

DE DETRACTIONE.

San. Thom. 2. 2. quæst. 73.

ARTICVLVS I.

Vtrum detractio sit denigratio alienæ famæ per occulta verba.

ost contumeliam, qua derogatur honori, sequitur de detractio, per quam famæ detrahitur. Et primo circa eius quidditatem quæritur vtrum sit denigratio alienæ famæ per occulta verba. Arguitur enim a parte negativa: Occultum & manifestum circumstantiæ sunt non constituentes eorum species: in definitione autem id tantum poni debet, quod ad speciem pertinet: ergo non est quod in definitione detractiois ponatur occultationis differentia. Secundo arguitur: Fama est publica illustri que notitia: ergo per id, quod occultum est, non denigratur. Quare detractio, quæ fit per occulta verba, non est famæ contraria.

Primum argu. a parte negativa.

Secundum.

Tertium.

Tertio: Detractio idem est quod subtractio, & demptio ex aliquo toto: contingit autem famam denigrari nihil veritatis subtrahendo, sed occulta propalando crimina, ergo non idem est detractio quod famæ denigratio. In contrarium est illud Eccl. 10 Si mordeat serpens in silentio, nihil eo minus habet, qui occultè detrahit: ergo occultè mordere alienam famam est illi detrahere.

Vnica conclusio.

Probatio conclusio.

Ad quonem vnica sufficit conclusio, quæ ex superiori q palam consequitur. Detractio est occulta denigratio alienæ famæ. Conclusio iam ex superioribus ostensa est. Enimvero sicuti facti noceri alicui bisariam solitum est, vt in furto & rapina ostendebamus, nempe aut per manifestam vim aut per subdola læsionem, ita et & verbo vsu venit. Nam manifestè quis alteri per contumeliâ nocet, occultè autè, per detractioem. Qui autem in alterius conspectu manifestis verbis in eum inuehit, pariter dedere eum se proficitur, quapropter honorem eius, vt diximus, ex professo lædit. Soto, de Iust. & Iu. 11 3 Qua

quam, & prauam. Personæ autem publicæ etiam propter suum proprium honorem, videtur esse, debent conuictis resistere, vt potest quærum honor necessarius reipublicæ est: priuata autem licet non teneantur, possunt tamen. Postrema autem superest dubitatio, vtrum quando resistere licitum est, tunc fas sit pro vna suscepta contumelia aliam reijcere. Appellat me quispiam latronem, appello eum sicarium. Notat meum genus, noto ego suum ingenium & mores: Respondetur in primis nunquam licere crimen falsum alteri obijcere: esset enim mendacium, idemque perniciosum. Præterea neq; crimen, defectumve vllum, vel occultum vel publicum per modum vindictæ, licet in conuictorem respicere: sed tantum per modum defensionis vim repellendo. Hoc est: Non licet illi obijcere crimen quod impertinens est ad obterendam eius auctoritatem: sed illud prius, quod ad id est necessarium: vt si dicam eum esse hominem mendacem, & ad eius confirmationem patefaciam aliqua eius mendacia, vt in eo quod mihi impingit de fringat ei fides. Si autem me appellat concubinarium, non licet mihi eum appellare latronem: sicut neque ius est percipientem repercutere. Ad primum igitur argumentum iam responsum est, q licet audaciam conuictiatis in verbis comprimere, ne videatur sibi sapiens: non tamen acerbis, ne efficiamur ei similes. Ad secundum dicitur, q quæ ei respondemus qui contumelias in alterum iacit, non videmur ex nimio amore nostri id facere, sed ex charitate, tam contumeliantis, quam eius qui contumelias perfert: & ideo id facere semper est officium. Quando vero contumelias nostras propulsumus: tunc non tam charitatem colere videmur quam nostræ superbiam succumbere, & iracundiam irritare. Quare tunc sapius consilium est tacere. Ad tertium denique respondetur, quod si quis contumelias suas audientibus tacere, eo scilicet animo vt alterum quasi spretum ad iracundiam exagitarer, peccatum esset vindictæ: si autem sibi consulens taceat, & virtuti obsecundat, licet sciat alterum inde peius concitandum, nihil sua referre debet, & hoc est qd Chrysostomus ait secundum Sapientis consilium, Eccl. 18. Non linges cum homine lingua tuo: & non struas in ignem illius ligna.

Ad primum arg.

Ad primum arg.

Ad secundum arg.

Ad tertium arg.

Qua ratione, contumeliam diximus honorari aduersari. At verò qui in angulis absens aduersus quempiam obmurmurat, non tam vilipendere eum, quam vereri se ostendit. Obidque nihil contra eius honorem obmoliuit, sed contra famam, puta contra bonam existimationem, ab alijs de illo habitam, quam per contrariam opinionem, vel obnubilat, vel extinguit. Est ergo detractio nihil aliud, quam alienae famae denigratio per occulta verba. Ex quo clarescunt differentiae illae supra posita, inter contumeliam, & detractioem: tum quantum ad modum, quod scilicet illa manifesta sit, haec verò occulta, tum quantum ad obiectum, quod illa scilicet honori, haec verò famae contraria est.

Nihil est, quod hic amplius immoremur, sed est solutio primi argum. adnotanda. Differunt enim contumelia & detractio specifica differentia, non tantum ratione obiectorum materialium, puta honoris & famae, vt multi etiam discipulorum D. Thom. arbitramur, sed ratione formalis proximorum, puta ob rationem diuersam inuoluntarij, sicuti diximus de furto, & rapina. Nam etsi tam raptor, quam fur alienum capiant, tamen in furto patitur homo inuoluntarium, per ignorantiam in rapina verò per vim, quae secundum Aristot. diuersae sunt causae inuoluntarij. Pari ergo modo qui per acceptam contumeliam iacturam facit honoris, patitur inuoluntarium per vim, qui autem detrimentum accipit famae, per detractioem, patitur inuoluntarium per ignorantiam. Respondetur ergo ad argumentum quod est occultum, & manifestum absolute non variant speciem, vt in eo patet, qui mentitur vel occultè vel manifestè, tamen quando per haec variatur ratio inuoluntarij, species subinde mutantur.

Ad secundum respondeatur, quod detractor dicitur occultè obloqui, non simpliciter, sed clam illo, qui infamatur, ad differentiam contumeliosi. Nihilominus loquitur coram alijs, quibus bonam auferit existimationem, quam de alio habebant. Itaque differentia inter detractioem & contumeliam non consistit in hoc, quod coram pluribus, aut paucioribus fiat, sed in hoc quod fiat coram ipso qui laeditur, aut clam ipso. Ad tertium denique respondetur quod detractio non dicitur respectu

veritatis, puta quòd ei quidpiam subtrahatur, sed respectu famae, quae semper minuitur. Id quod octo modis contingit: quatuor nimirum directè, quatuorque indirectè. Directè quidem primo modo, quod falsum imponitur. Atque hic est omnium pessimus.

Secundò quando vitium quis alienum suis verbis exauget, qui quidem stylius pestifer est, & blateronibus, ac maledicis familiaris. Tertio, quando occultum reuelatur. Qua quidem peste illi temp publicam inficiunt, qui auiditate noua docendi, nihil sciunt se continere secreti, sed rimantur pleni omnia profundunt. Quarto, quando id quod bonum est ostendere, quis conuincitur ex mala intentione profectum. Nam etsi hoc ad temeritatem quoque iudicij spectet, nihil tamen obstat quin vnus peccatum in duabus sit malitiae speciebus. Vnde quando quis id facit ad denigrandum alius existimationem, infamator est, quatenus insinuat fe aliunde intentione hominis nosse prauas, vnde bona eius opinio obfuscatur. Indirectè autem ille quoque est infamator, qui aliena bona, vel negat, vel ex liuore reticet, vbi propalare debet. Dum enim me praesente sermo de illo iniur bonus, quem constat me optimè nouisse, & sileo, silentium meum indicium quoddam est, illum non esse tante laudis dignum, quod est genus infamiae. Tertio id quoque contingit quando quis diminuit aliena merita. Et denique quarto cum malignè quis alium laudat, quae quidem vaficies, infamiae modus est non infimus. Vnde Phaonius apud Gellium: Turpius, inquit, est exigue atque frigide laudare, quam insectante grauiusque vituperare, quoniam qui maledicis, quanto id acerbius facit, tanto magis pro iniquo inimicoque ducitur, tantoque minus fidem capit. Sed qui in facundè iocundeque laudat, & causa ipsa destituit videtur. Nam a micis creditur eius, quem laudare vult, sed nihil posse reperire quod in laudibus ponat. Quòd si quis, sicuti de contumelia interroget, an modi illi diffamandi specie different, quod apparet ex formarum varietate: Respondetur eodem modo omnes esse eiusdem speciei. Est enim detractio, vt reor, speciei specialissima, vt ipse cuius obiectum sit infamia, modusque iniustitiae sit iniuriam inferre, quam aliter per ignorantiam

Ad tertium arg.

tiam patitur, sicut in contumelia accipitur per vim. Tameñ si de contumelia dictum est) tam ingens posset esse infamia, ut esse de necessitate confessionis. Qui enim de heresi, aut de incestu, aut de alio deformi peccato civem infamavit, non satis peccatum suum explicat nisi vitium exprimat, cuius notam saltem inussit.

ARTICVLVS II.

Vitium detractio genere suo sit peccatum mortale.

Quemadmodum de contumelia, sic & de detractioe quaritur, an sit genere suo mortale crimen. Arguitur enim à parte negatiua: Peccatum alienum quod occultum est, aut per correptionem fraternam, aut per accusationem detegere est detractio, quippe qua aliena fama denigratur, & tamen illud est officium, ergo detractio genere suo non est peccatum. Secundo nullum vitium quod toti mortali generi commune est, censendum est mortale, nam à peccato mortali præcipue inter Christianos multi sunt, qui abstineant, sed venialia sunt quibus nemo citra mendacium asserere potest se vacare, hoc autem specialiter vitio totum genus humanum perichitatur, ut habet gl. super illud Prover. 24. Cum detractoribus non commiscearis, ergo non est genere suo mortale. Tertio August. in hom. de igne purgatorio minoribus peccatis annumerat quando cum omni facilitate & temeritate maledicimus, ergo detractio non est nisi veniale peccatum. In contrarium autem est quod Paulus ad Roman. 2. vna componit detractores, ac Deo odibiles, cuius causam subdit glossa ne detractio, eo quod consistit in verbis, leue quid putetur.

Ad quæst. quatuor conclusionibus respondetur. Prima. Detractio genere suo est peccatum mortale. Probatur, præsupposito eodem nomine, quod de contumelia declarauimus, nempe quod cum detractio sit peccatum in verbis, quæ sola significatione nocent, non solo obiecto sed ex intentione significandi perficitur, quare ille

proprie dicitur detractor, qui ex intentione, vel crassissima negligentia rumorẽ hominis absentis disseminat, cuius famam obscurat. Et dicitur quis ex intentione facere, non solum quando directo id animo proponit, verum & quando animaduertit qui dicit, & sine legitima causa nihilominus verbum effudit. Hoc ergo supposito, probatur conclusio, ut similes demonstrari consueverunt. Illud vitium est contra charitatem, atque adeo mortale, quia in re magno momenti proximus læditur, nam inde pax conturbatur, tale autem est detractio, quippe qua fama obnubilatur, quæ merito maiori habetur pretio, quam exteriora bona secundum illud Ecclesi. 41. Curam habe de bono nomine, hoc enim magis permanebit tibi, quam mille thesauri boni & pretiosi. Secunda conclusio. Quando quis verba aliqua profert, licet sint fama detractoria, tamen id non intendit, sed quidpiam aliud, prolatio illa non per se proprie censetur detractio, quod aiunt formaliter, sed quasi per accidens. Conclusio hæc sequitur ex præcedenti. Nam cum intentione significandi sit detractioe natura, ubi ille abest, deest detractioe forma. Tertia conclusio. In tali casu quo scilicet iniqua intentio non adest, si bono animo cordatoque zelo, & ubi oportet circumspicte oblocutio illa fiat, virtus est, si autem ex animi leuitate loquendive libidine ore labatur, in summa propter aliquam causam non necessariam fiat, peccatum est plurimum veniale. Nisi forte verbum adeo sit acerbum, ut sua ipsius ratione, seculum asserat mortalem culpam. Nam tunc adeo requiritur prudens cautela, ut quæuis negligentia loquendi, nisi subditus sit motus mortale sit crimen: Et maxime inquit S Thom. in his quæ pertinent ad honestatem vite. Vt si quis alium de heresi, aut de quouis alio crimine noceat, præcipue carnis, quæ licet sint, vrait Gregor. minoris culpa, sint tamen maioris infamiae. Quare superuacanea videtur Caieran. disputatio, ad quidnam referatur pronomen. Hoc, apud S Thomam ubi ait, Hoc ex ipso genere verbum habere rationem peccati mortalis, verum scilicet referatur ad id quod est dicere verba contra honestatem alterius, an ad ipsum asserum, ut sit sensus, quod quoties qui asserit de ali

Secunda conclusio.

Tertia conclusio.

Gregor.

Superuacanea

Caieran. disputatio

S. Tho.

